

Έλενα Μπολονάση,

εγκληματολόγος-συγγραφέας

Μια φορά κι ένας φόνος

■ Συνέντευξη στον Κώστα Στοφόρο

Όταν οι επιστημονικές γνώσεις μιας εγκληματολόγου συνδυάζονται με το συγγραφικό ταλέντο, τότε προκύπτει ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον μυθιστόρημα, όπως είναι το «Μια φορά κι ένας φόνος» της Έλενας Μπολονάση που κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Μίνωας.

Εγκλήματα σε σκηνικό παραμυθιών. Από κάποιον άγνωστο «τιμωρό» που βρίσκει αυτόν τον τρόπο να απονείμει δικαιοσύνη σε περιπτώσεις κακοποίησης παιδιών. Είναι όμως έτσι τα πράγματα;

Ο αστυνόμος Πετρίδης με τους δύο βοηθούς του που διαφέρουν όσο η μέρα με τη νύχτα, τη Νίκη Δελή και τον Φάνη Αλεξίου, προσπαθεί να διαλευκάνει την υπό-

θεση, αλλά ο δρόμος είναι ολισθηρός.

Από τα πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία του βιβλίου η πρωτοπρόσωπη αφήγηση του δολοφόνου, που θέλει να δημιουργήσει ως παντοδύναμος αφηγητής τη δική του εκδοχή των παραμυθιών, αποκαλύπτοντας σιγά-σιγά το πρόσωπο και τα κίνητρό του.

Η λύση αναπάντεχη, αλλά όχι από αυτές που στίνουν παγίδα στον αναγνώστη. Αντιθέτως, φθάνοντας στο τέλος του βιβλίου κατανοείς πως η συγγραφέας σου έδινε τα στοιχεία που θα μπορούσες να έχεις αποκρυπτογραφήσει.

Ένα εξαιρετικό αστυνομικό μυθιστόρημα, από αυτά που δύσκολα αφήνεις από τα χέρια σου.

► Ποια ήταν η αφορμή για να γράψεις το βιβλίο και να βασίσεις την πλοκή του σε γνωστά παιδικά παραμύθια;

Πριν μερικά χρόνια, εξετάζαμε μεθόδους ανίχνευσης ψεύδους, γλώσσα σώματος, λεκτικές και μη λεκτικές ενδείξεις εξαπάτησης στο πλαίσιο του μαθήματος της Ανακριτικής. Εξηγούσα στους φοιτητές μου το «φαινόμενο του φωτοστέφανου» και πόσο καθοριστική είναι η εικόνα για τον τρόπο που κρίνουμε έναν άνθρωπο. Ένα άτομο που θεωρείται ελκυστικό, καλοντυμένο, περιποιημένο, τείνουμε ασυνείδητα να το αξιολογούμε θετικά. Κάποιον που δεν ανταποκρίνεται σε αυτά τα κοινωνικά πρότυπα εμφάνισης συχνά τον

κρίνουμε αυστηρότερα. Αυτό το μοτίβο αναπαράγεται και στα παραμύθια: ο πρίγκιπας, η πριγκίπισσα, η καλή νεράιδα είναι όμορφοι. Η κακιά μάγισσα, ο μοχθηρός εχθρός του ζευγαριού, παρουσιάζονται άσχημοι, παραμορφωμένοι.

Έπειτα, σκέφτηκα το «ζήσαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα». Όλα τα παραμύθια έχουν καλό τέλος κι η ιστορία ολοκληρώνεται μόλις κλείσει η τελευταία σελίδα. Στην πραγματική ζωή η τέλεια εικόνα μπορεί να έχει γκριζες ζώνες. Η ευτυχία και η ιδανική οικογένεια μπορεί να κρύβουν σκοτεινά μυστικά. Τα περισσότερα εγκλήματα συμβαίνουν πίσω από κλειστές πόρτες, εκεί που

όλα μοιάζουν ρομαντικά, όπως μας έμαθαν τα παραμύθια. Όμως ακόμα και στην εποχή μας, γυναίκες κακοποιούνται, παιδιά βιώνουν μια κόλαση, ηλικιωμένοι γίνονται θύματα εκμετάλλευσης και κάθε μορφής βίας. Το καλό δεν κερδίζει πάντα.

Θέλησα να γράψω για έναν πρωταγωνιστή που, όσα παραμύθια κι αν διαβάζει, δεν μπορεί να κοιμηθεί, γιατί οι ιστορίες αυτές δεν ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα την οποία βίωσε. Για να μπορέσει να ησυχάσει, πρέπει ο ίδιος να αλλάξει το τέλος τους

και να αποδώσει στον καθένα αυτό που του αξίζει. Μέσα από το δικό του πρίσμα ηθικής, μέσα από τα δικά του βιώματα, μέσα από το τραύμα.

Στο «Μια φορά κι ένας φόνος» φωτίζονται οι πλευρές των παραμυθιών που έμειναν αθέατες μόνο και μόνο για να νιώθουμε ασφαλείς και ήσυχοι πως η τάξη πάντα αποκαθίσταται.

Δεν πρόκειται για ιστορίες που συνέβησαν «μια φορά κι έναν καιρό», αλλά φτάνουν στο σήμερα, στη σύγχρονη εγκληματική σκηνή, στο παρόν, όπου η βία εξακολουθεί να είναι σκληρή και ακόμα πιο συχνή.

► Σε σχέση με τα προηγούμενα βιβλία σου, πού θα σημείωνες προσεγγίσεις και αποκλίσεις;

Για πρώτη φορά γράφω για έναν κατ' εξακολούθηση ανθρωποκτόνο που οι φόνοι του ξεπερνούν το προσωπικό κίνητρο, και σκοτώνει για μια σαδιστική εσωτερική ανάγκη, τόσο επιτακτική ώστε κι ο ίδιος δεν μπορεί να τη χαλιναγωγήσει. Ένας δράστης που σε διαφορετικό τόπο και χρόνο κάθε φορά, και με μια περίοδο συναισθηματικής αποφόρτισης ανάμεσα στους φόνους, δημιουργεί σκηνές εγκλήματος βγαλμένες μέσα από τα παραμύθια. Όμως κανείς δεν γεννιέται serial killer. Ήταν μεγάλη πρόκληση να δημιουργήσω έναν χαρακτήρα που το υπόβαθρό του όχι μόνο θα αιτιολογεί, αλλά θα διαγράφει την πορεία προς το έγκλημα

Στο «Μια φορά κι ένας φόνος» φωτίζονται οι πλευρές των παραμυθιών που έμειναν αθέατες μόνο και μόνο για να νιώθουμε ασφαλείς και ήσυχοι πως η τάξη πάντα αποκαθίσταται

ως έναν αδιέξοδο μονόδρομο. Ο «παραμυθός» έχει μια ιστορία της οποίας τα ίχνη ακολουθεί από την αρχή μέχρι το τέλος. Είναι ένας δράστης που δεν τον δικαιολογεί ο αναγνώστης, όμως σταδιακά μπορεί να τον καταλάβει.

Στα βιβλία μου υπάρχει ένας προβληματισμός για ζητήματα που σχετίζονται με τη βία και την ενάσκησή της. Ειδικά σε βάρος των ομάδων υψηλής ευαλωτότητας, που εύκολα και συχνά θυματοποιούνται. Με διαφορετικό τρόπο κάθε φορά, αναφέρομαι στην κοινωνική πραγματικότητα για να θίξω προβλήματα που μας αφορούν όλους. Γι' αυτό κι ευχαριστώ ολόψυχα τις εκδόσεις Μίνωας που με εμπιστεύτηκαν και μου έδωσαν την ευκαιρία να μοιραστώ το «Μια φορά κι ένας φόνος» με τους αναγνώστες.

► Οι γνώσεις σου ως εγκληματολόγου σε ποιον βαθμό σε επηρέασαν στην προσέγγιση;

Πάντα και σε μεγάλο βαθμό επηρεάζει το επάγγελμά μου τη συγγραφή. Οι εγκληματολογικές γνώσεις είναι καθοριστικές για την απόδοση ρεαλισμού στην ιστορία, όχι μόνο στο πώς παρουσιάζονται οι διαδικασίες της έρευνας, η προσέγγιση της σκηνής εγκλήματος και οι ανακρίσεις, αλλά και στη δημιουργία των χαρακτήρων. Η βουτιά στο μυαλό του εγκληματία είναι ένα επικίνδυνο ταξίδι, όπου η γνώση

είναι απαραίτητη ώστε να υπάρχει το απαραίτητο υπόβαθρο που αιτιολογεί τις ειδικές πράξεις.

► Ο αστυνόμος που κυνηγά τον δράστη έχει και αυτός τραύματα που σχετίζονται με τον γιο του, αλλά και με τον ίδιο. Γιατί επέλεξε έναν ενάλωτο ήρωα;

Γιατί είναι άνθρωπος και όλοι έχουμε αδυναμίες. Το καθοριστικό όμως, αυτό που αποκαλύπτει πραγματικά τον χαρακτήρα, είναι ο τρόπος που στέκεται απέναντι στα προβλήματα και τα αντιμετωπίζει. Ο αστυνόμος Πετρίδης είναι αληθινός, έχει στιγμές που είναι ενάλωτος, όμως ξέρει πως όταν πέφτει πρέπει να ξανασηκωθεί.

► Γιατί πιστεύεις πως υπάρχει αυτή η στροφή στο αστυνομικό μυθιστόρημα;

Υπάρχει ένας συνδυασμός παραγόντων. Η αστυνομική λογοτεχνία είναι ένας κοινωνικός καθρέφτης. Καταπιάνεται με θέματα που αφορούν τον καθένα. Επίσης, πλέον δεν απασχολεί μόνο το ποιος διέπραξε ένα έγκλημα, αλλά και το γιατί. Η εμβάθυνση και η αιτιολόγηση εξιτάρει τους αναγνώστες, αφού πια το εγκληματικό φαινόμενο αναπαράγεται συνεχώς από τα ΜΜΕ, δημιουργώντας πολλά ερωτηματικά. Σίγουρα είναι ένα είδος ψυχαγωγίας που προσφέρει αγωνία, μυστήριο, σασπένς και υπάρχουν εξαιρετικοί συγγραφείς, Έλληνες και ξένοι.

